

Vaderlandsch gevoel bij de beschouwing der tentoonstelling van schilderijen van nog in leven zijnde Nederlandsche meesters, in den jare 1818

<https://hdl.handle.net/1874/191923>

18

VADERLANDSCH GEVOEL.

ge

13

VADERLANDSCH GEVOEL,

B I J D E

BESCHOUWING DER TENTOONSTELLING

V A N

S C H I L D E R I J E N,

VAN NOG IN LEVEN ZIJNDE

NEDERLANDSCHE MEESTERS;

IN DEN JARE 1818.

D O O R

HENDRIK MEIJER, JUNIOR.

voorgedragen in het

DEPARTEMENT LETTERKUNDE,

VAN HET GEZELSCAP:

OEFENING IN WETENSCHAPPEN, TE HAARLEM.

TE HAARLEM, bij

De Wed. A. LOOSJES, Pz.

MDCCCXVIII.

'k Zing , in den lof der kunst , den lof van 't vaderland.

HELMERS.

VOORBERIGT.

Het Dichtstukje, hetwelk ik het publiek aanbiedde, is deszelfs geboorte verschuldigd aan de beschouwing der Tentoonstelling der Kunstwerken van nog in leven zijnde Nederlandsche Meesters, bijzonder die der Schilderijen.

Verskillend waren de gewaarwordingen, welke bij mij ontstonden, bij het beschouwen van zoo vele en velerlei voortbrengselen van kunst en smaak; voortbrengselen, die met elkanderen schenen te wedijveren naar den prijs der voortreffelijkheid. Meermalen rees bij mij de bedenking, hoe het mogelijk ware, dat in tijden van algemeenen druk en slavernij, als welke Europa, en bijzonder ons Vaderland, heeft beleefd, zich de menschelijke geest tot zoodanig eene hoogte konde verheffen en zich zoo veerkrachtig ontwikkelen, als, behalve meer andere vruchten van wetenschap en fraaije letteren, de twee laatste Tentoonstellingen van Nederlandsche Schilderkunst, en wel bepaaldelijk de allerlaatste, die gewisfelijk nog in ieders geheugen levendig tegenwoordig is, getoond heeft; en ik vond daarin het bewijs voor de heerschappij der

vrijheid op den menschelijken geest, die zich in denzelfven dan eerst op het krachtigst poegt te handhaven, wanneer algemeene of bijzondere onderdrukking haar hare regten op denzelfven betwist, en alle zuilen van menschelijke zelfstandigheid poegt omverre te rukken.

Vreemd kan het derhalve niet schijnen, dat, van al die gemengde gewaarwordingen, de Vaderlandsliefde bij mij den boventoon sloeg, daar de voornaamste stukken, op deze laatste Tentoonstelling, onzer beschouwing aangeboden, uit de Vaderlandsche geschiedenis genomen zijn, en zulke tooneelen voorstellen, als welke de eer der Hollandsche Natie het schitterendst doen uitkomen; te meer, daar dezelve door de onderscheidene kunstenaars, in al den glans der waarheid, met al de kracht tevens der Goddelijke Dichtkunst, (want, wat is Schilderkunst, wel begrepen, anders dan Poëzij?) zijn voorgedragen.

Wie, toch, heeft aan het sterfbedde van Neêrlands Redder, door de meesterlijke hand van w. MOL geschilderd, gestaan en geen' traan gestort op dat offer voor de vrijheid, door de slavernij geslagt, en niet, als door eenen godsdienstigen ijver ontgloed, bij hetzelve als voor het altaar des Vaderlands, gelijk eenmaal HANNIBAL tegen de Romeinen, onverzoenlijken afkeer van de Franschen gezworen? —

Wie

Wie heeft de voorstelling gezien der verdediging des Viersprongs, door den Prins van Oranje, en zijn heldenbeeld, zoo treffend daarin afgemaald, door het onnavolgbaar penseel van den Ridder PIENEMAN, en heeft geen heldenmoed in zijn hart voelen ontstaan met den wensch: Och! ware ik bij dezen veldslag tegenwoordig geweest! — En wie heeft zich, bij de beschouwing des zeestrijds voor Algiers, door BAUR geschilderd, niet teruggedroomd in de eeuw der TROMPEN, en den naam van CAPELLEN niet met dankbaarheid uitgesproken, als dien van den eersten hersteller van de eer der Hollandsche vlag en van haar gezag op den Oceaan, nadat wij onze staatkundige zelfstandigheid hebben teruggenomen? —

Geen wonder derhalve, dat de hoofdtoon in mijn Dichtstukje Vaderlandsch is, niet alleen van den kant van deszelfs heldhaftigheid en krijgsroem, maar ook van de zijde van deszelfs huisfelijke deugden en landelijke zeden, welke door de krachtige zoowel als bevallige penseelen van eenen BRONDGEEST, VAN DER KOOY, MICHAËLIS, VAN OS en andere lofwaardige kunstenaars, zoo meesterlijk zijn voorgesteld geworden.

Meer moeite echter heeft mij de zamenstelling dezès Dichtstuks gekost, dan ik bij den aanvang vermoedde te zullen moeten besteden; niet alleen wegens de slechts oppervlakkige kennis, welke ik

van de Schilderkuust in het algemeen bezitte, (waarin ik echter door de voorlichting van kundige kunstvrienden ben geleid geworden) maar ook en vooral, omdat de eenheid diende bewaard te worden, in een tafereel, waarin de mengeling van sterkere en zachtere kleuren zooveel gevaar deed loopen, om dezelve uit het oog te verliezen. Of mij nu deze poging gelukt zij, moge het oordeelkundig publiek beslissen.

Verre zij het van mij, dat ik door de bijzondere terugwijzing op sommige schilderstukken, de ongenoemde voor minder verdienstelijk wil gehouden hebben; integendeel zijn er onder dezelve vele, welke der kunst en alzoo derzelyer vervaardigers eere aandoen. Echter was het van mij niet te vergen van allen melding te maken en alzoo een' berijmden Catalogus te geven: de aangewezen vloeiden of onmiddellijk of zijdelings op mijn plan in, en gaven aan mijne stemming hare voornaamste leiding. — De stukken van Mevrouw DE LA TOUR, welke in mijn Dichtstuk bijzonder uitkomen, mogen als eene soort van Episode aangemerkt worden. Hoe men ook over deze kunstgewrochten moge oordeelen, op mijn gevoel hebben dezelve zooveel invloed gehad, dat ik mij niet heb kunnen bedwingen, den toon van hunnen lof lager te stemmen; terwijl hij ook die Kunstenaressen ter eere klinkt, welke, behalve deze vrouw,
zich

zich ten wedstrijd hebben aangegord; en ik wil de vraag niet beantwoorden, of het onbedorven gevoel, bij den eersten blik op iets schoons, in beweging gebragt, ook geene stem in den staat der kunsten zoude hebben, dan of eerst eene beschouwing, door de strenge aesthetica geleid, moet beslissen, of zoodanige kunstvoortbrengselen op het gevoel mogen werken? — Het gadeloos fraaije miniatuur-portret, volgens de lijst der kunstwerken toegekend aan ALEXANDER DE LA TOUR (je ne decide point entre Geneve et Rome!), zal hier wel eene uitzondering maken.

In het vak der portraiten, in den smaak onzer oude Schilderschool, is veel goeds geleverd: onder dezelve munt het portrait van H. K. H. Mevrouw de Prinsesse Douarière van Oranje-Nassau, van CELS, uit, gelijk ook verscheidene van HODGES en DE LELIE.

Onder de stadsgezigten onderscheiden zich de stukken van HENDRIKS, VERHEYEN en WESTENBERG. De kaars- en lamplichten van MEULEMANS en WONDER zijn zeer verdienstelijk. De schilderijtjes van RUYTENSCHILDT kenschetsen den Meester in zijn vak, van wien het jammer is, dat hij zich tot geene uitvoerigere stukken verledigt. Ook zijn ons de vorderingen van den Heer OBERMAN zeer in het oog gevallen. — Zeer bevorderend inzonderheid voor den Hollandschen Schilderroem is de

toenemende smaak voor het historische vak, waarin, behalve de in het Dichtstuk voorkomende, de Heeren WOLF en DAVISON verdienstelijke bijdragen geleverd hebben. Wenschelijk ondertusfchen blijft het, dat zich de Hollandsche Schilders meer en meer op het bevallige en welstandige zullen toelleggen, waartegen in sommige, anders niet onverdienstelijke Schilderijen, wel eens gezondigd is. — HAGBOLTS boetseersels zijn fraai en beloven, in dit vak, veel voor de toekomst.

Maar, ik wage het niet, met eenen ongewijden voet, den tempel van het schoone dieper in te treden, om aanwijzing van uitmuntendheden te doen, uit vreeze, dat misfchien het schoonste onder het schoone door mij worde voorbijgezien; en laat deze taak liever over aan kiescher kunstkennis en wijsgeeriger penne. Meer zal het mij vereeren, indien de zwakke toon van mijne lier, aan de Schilderkunst toegewijd, eenigzins harer waardig heeft geklonken, en mij alzoo het regt worde toegkend, om, gelijk CORREGGIO, bij de beschouwing van een der meesterstukken van RAFAËL, uitriep: „Ik ben ook een Schilder!” zoo bij de beschouwing dezer verzinneijkte poëzij te mogen uitroepen: „Ik ben ook een Dichter!” —

M.

Haarlem,
October, 1818.

V A-

VADERLANDSCH GEVOEL.

't **I**s hoogtijd! — Zangster! span de snaren,
Lok zilveren toonen uit mijn lier!
Reeds stijgt de wierook van de altaren,
Ontgloeid door PHŒBUS godlijk vier;
Een priesterschaar ontsluit den tempel:
Genaak met eerbied tot zijn' drempel,
Want ieder tred drukt heilig land.
Bewonder — ja! aanbid 'er 't schoone;
En wie 'er zich gevoelloos toone,
Hij strekt het Hollandsch' bloed tot schand.

Gelei mij, Genius der Kunsten!

Uw luister licht' mijn schreden voor:

O smake ook ik uw hooge gunsten!

Geen teug ga hier voor mij te loor!

Moog' 'k in een' welluststroom mij baden,

Hier, waar aan 's kunstnaars grootsche daden,

Ik Hollands ouden roem herkenn' —

En, waar die roem zich fier ontwikkelt,

Voele ik, door de eigen kunst geprikkeld,

Dat ik ook Nederlander ben.

Wat kracht ontrukkt mij aan mijzelfen? —

'k Voel naauw den grond, waarop ik sta! —

Een Godheid zweeft in deez' gewelven,

't Zijn wond'ren, die ik gadesla! —

Ontvoerd aan 't mij beperkend heden,

Dwaal ik door de eeuwen van 't verleden,

En strengel ze op deez' stond in één:

'k Zie Neêrland, brekende zijn kluister;

'k Zie Neêrland in zijn' Koningsluister;

'k Zie Neêrland kind en man met één.

Stroom mij met dubb'len gloed door de aders,

O eerbied voor het voorgeslacht! —

Bij 't zien op 't offer eens verraders,

Het bijgeloof ten zoen gebragt.

Schrei — kniel aan Vader WILLEMS sponde: (1)

Vang op den bloeddrup uit zijn wonde,

Als vrijheids dierbaarst onderpand;

Ai! kus die hand, die boeijen breken,

Dien mond, die stervend nog kon smeeken

Voor 't arme volk en 't Vaderland.

Ja, Vader! 't volk, waarvoor ge eens bloedde,

Heeft weêr zijn kinderregt aanvaard,

Dat ons geslacht, in euvlen moede,

Voor zich ten vloek eens had verklaard.

't Gevoelt weêr de oude teelt te wezen,

't Genaakt uw tombe (2) zonder vreezen,

En hangt 'er zijn laurieren op:

't Komt uw geslacht 'er hulde zweren,

Daar 't uw gebed heeft zien verkeerēn

In vloek op 's Franschen GENGIS kop.

Bezwalk uw godlijk kunstvermogen,

TORRENTIUS! met GERARDS lof;

Vernis met waarheidsglimp de logen;

Wij' 't dood'lijk lood, dat NASSAU trof!

Al wordt die lof uit heesche longen,

Het bijgeloof ter eer gezongen,

Hij tuigt van 's Spanjaards valschen aard;

En 't schelmstuk, dat ge, als deugd, durft achten,

Blijft, in het oog der nageslachten,

Het wufte hart eens Franschmans waard.

Maar 'k juich! — Gij moogt weêr adem halen,

Mijn Vaderland! zoo lang bekneld

Van meer beschaafde Kannibalen,

Ten doel aan moordlust en geweld.

Moog' 't vlockgedrogt, zijn boei ontkomen,

Nog eens, u voor zijn' klauw doen schromen,

En dreigen Neêrland met den val;

De Viersprong ziet uw' THESEUS naderen;

Hij is 't, die, waardig 't bloed der vaderen,

Den Minotaurus slagten zal.

Staar,

Staar , Muse ! staar , ORANJES glorie ,
 Hier , door de kunst vereeuwigd , aan ! (3)
 Hem fiert de palmtak der victorie ,
 In NASSAUS oude heldenbaan.
 Daar wuiften MAVORS heldenvederen ,
 En moed en wraak in zijn gelederen ;
 Zijn oog blinkt als de morgenstar.
 't Ros briescht en schuimt van oorlogswoede ,
 En schijnt meer fier dan 't span te moede
 VOOR FREDRIK HENDRIKS zegekar. (*)

Wat schrikbre drang ! wat gruwbre slagting !
 Hoe zwelt de wraak in ieders borst ! —
 Wat fiere zelfsgevaarverachting ,
 O Nederlanders ! toont uw Vorst ! —
 De dood werpt , als 't vertrapte koren ,
 Ontelbre lijken in de voren ;
 Mengt bloed en modder onder één ;
 Brult , in herhaalde donderslagen :
 Maar , wie één' stap moog rugwaarts wagen ,
 ORANJE , o Belgen ! doet 'er geen. —

't Is

(*) Van JORDAENS , op de Oranjezaal , in het Paleis in het Bosch.

't Is groot voor 't vaderland te sterven,
 Dien grond te heil'gen door zijn bloed:
 Zijn graf zal geen laurieren derven,
 Al kraakten ze op geen helm of hoed.
 De naneef zal zijn' roem waarderen,
 Zijn nagedachtenis vereeren;
 Hem biedt hij wierook op 't altaar:
 En bij het zegenend vermelden
 Der deugd van zijn gevallen helden,
 Noemt hij ook u, O STEVENAER!

O dag van bloed, gehuld in 't duister!
 De zon onttrok u haren glans:
 Maar de avond zag, met dubb'len luister,
 Op Hollands Veldheers zegekrans.
 Hij streed, en 't luipaard van Brittanje
 Ontkomt, met d' ad'laar van Germanje,
 Den strik, dien hun de heerschzucht spant;
 Zijn moed weêrstaat geweldenaren. —
 Zoo keert een dam het woën der baren,
 En hoedt het fel bedreigde land.

Uw onnavolgbaar kunstvermogen,

O PIENEMAN! verheft mijn' geest;

De erkentnis zal die kunst verhoogen,

En 't dankbaar volk beloont u 't meest.

ORANJE, aan 't hoofd der zegeftanders

Van onverwonnen Nederlanders,

Herkent elk aan 't gelijkend beeld.

Daar ziet men Nederlands verwachting,

En aller liefde en aller achting

Wijdt ieders hart hem onverdeeld.

Zoo stond aan 't spits der Griekfche helden,

In Pœcilé, zijn deugd ten loon,

De fchrik der Marathonsche velden,

In 't Kunsttafreel, voor 't volk ten toon. —

Elk burger rept de vlugge voeten,

Elk wil MILTIADES begroeten,

Hem 't dankbaar hart ten offer biên;

Elk kent hem — ziet zijn oorlogszege: —

En, weêrgekeerd, klinkt allerwege:

Ik heb MILTIADES gezien! —

Verhaal, o jeugdig Held! van 't strijden,
 Waarop Europa heeft gestaard;
 Dat Neêrland moest voor 't juk bevrijden
 Of redd'loos doen vergaan van de aard'.
 De roemzucht moge uw tong ontkluisteren:
 Verhaal van Waterloo (4) — wij luisteren:
 Zeg, hoe 'er 't Gallisch heer verging —
 Hoe! — waan ik niet uw stem te hooren? —
 Kunstrijke vrouw! gij streelt mijne ooren
 Door kunstige begoocheling.

Sla, sla met dubb'le kracht, mijn harte!
 Rijs hooger in mijn ruime borst!
 Welk ook in kunstgevoel u tarte,
 Geen mint meer zuiver land en Vorst.
 Wij' zich de veder der historie,
 Wij' 't kunstpenfeel zich aan hun glorie,
 Waarvoor een Fransche dwingland valt;
 Mijn lier, wat roems penfeelen schonken,
 Heeft ook in 't heldenhart geklonken (*),
 En 't krijgsroer in mijn hand geknald.

Ver-

(*) Zie mijne *Krijgspoore en Vaderlandsch Gevoel*, in 1814 en 1815 uitgegeven.

Verhef, o Zee! (5) u uit uw kolken! —
 Vrij is voor Neêrland weêr uw baan:
 Al jaagt ge uw baren tot de wolken,
 'k Hoor heur gebrul met blijdschap aan.
 Gij ziet geen hongerige gieren
 Meer langs uw vrije stranden zwieren,
 Beloerend Neêrlands waterleeuw;
 De zeeſtaf, eens zijn' klaauw ontwongen,
 Heeft weêr zijn roem met kracht voldongen;
 Voor ons herrees der TROMPEN eeuw.

Wien geldt die ſcheepsſtrijd, die mij 't harte
 Met huivring en ontzetting ſlaat? —
 Wat drijft die diepe groef der ſmarte,
 O NEREUS! op uw kil gelaat? —
 CAPELLEN komt u regt verſchaffen,
 Den trots van vuige roovers ſtraffen,
 Verhef uw ſchuimend hoofd met moed! —
 Zie hem zich 't ſpoor ter zege banen,
 En rukken Mekka's halve manen
 Geſchandvlekt neder in uw' vloed. (6)

Uw krijsroem doet mijn' boezem zwellen,
 O eeuw van glorie en van licht! —
 Op 't noemen van uw' naam, CAPELLEN!
 Staat RUITERS schim voor mijn gezicht.
 Hij spreekt: „ de schande is afgewasfchen:
 „ Ik wil, dat Neêrland op de plasfen,
 „ Weêr als gebiedend Vorst verfchijn' —
 „ Het zij in rang nu nog de tweede,
 „ Haast zal het weêr, op zee en reede,
 „ Brittanjes mededinger zijn.” —

Wat vriendlijk lachje lokt mijne oogen
 Van MAVORS bloedig flagveld af? —
 Wat zacht gevoel heeft mij bewogen? —
 O Schilderkunst! uw tooverftaf,
 Gezwaaid door teedre vrouwen vingeren,
 Kan mijn gevoel en denkkraft flingeren,
 Daar 't fchier mij tot aanbidding voert! —
 O DE LA TOUR! bij al de fchoonheid,
 Die hier uw kunstpenfeel ten toon fpreidt,
 Laat gij geen zenuw ongeroerd.

Is 't mogelijk, dat een vrouw ons 't schoone,

Dat naauw' zich 't fijnst vernuft verbeeldt,

In 't heerlijkst vrouwenbeeld vertoone,

Daar 't wuft met mannenharten speelt? —

Zij — steeds naijvrig op haar kunne,

Die schaars den palm eene andre gunne,

Stijgt zij, door kunst, zoo hoog in glans?...
 Ja! de eeuw der kunsten is geboren;

En onder PHŒBUS uitverkoren'

En onder PHŒBUS uitverkoren'

Draagt ook de vrouw zijn' lauwerkrans.

O Kunstnaar, die het poogt te treffen

Dit hartvermeesterend gelaat! —

Hoog moet uw kunstkracht zich verheffen:

O kwam u REMBRANDTS kunst te baat!

Maar neen, het fonklen van die oogen,

Den breeden vorm dier wenkbraauwbogen,

Dien boezem, slechts door 't gaas begluurd,

Te schild'ren, dat zij ons bekoren,

Gewis, die poging is verloren,

Zoo AMOR zelf 't penseel niet stuurt. (7)

Wat fiere houding! — Ja, gij boeit mij,
 O Beeld! aan uw bevall'ge leest:
 Dat drijvend, lagchend oog ontgloeit mij;
 Die wenkbraauw spelt een' edlen geest.
 Wat schoone mond, waarop de kusjes
 Gezeteld zijn in dartle lustjes! —
 Ai! zie die groefjes in die wang:
 Dien blanken hals — dien vollen boezem,
 Bestrooid met liefdes malschen bloesem,
 Waard', dat ze 'er Goden aan ontvang'. — (8)

Zoo met penfeel en verw te tooveren,
 't Geen ons natuur zoo zeldzaam biedt;
 Door kunst de harten te veroveren
 Voor 't geen het oog zoo zeldzaam ziet —
 Een Vrouw, zoo schoon als eens in Eden
 Een scheppende almagt voort deed treden,
 Gemaald te aanschouwen, door een Vrouw.....
 Wie twijfelt, of zij van de Goden
 Niet een der hooge dischgenoodden,
 En PHŒBUS gunstling wezen zou? —

Wie stijgt daar, als op ad'laars vleugelen,
 In 't licht, naar 't nooit gedachte schoon?
 Wie is hij, dien geen stof kan teugelen? —
 O DE LA TOUR! het is uw zoon! — (*)
 Daar drijft een schepping voor zijne oogen,
 Nog ongezien — zij duldt zijn pogen;
 Hij brengt 'er 't schoonste uit naar beneên:
 En wat geen sterflijk oog aanschouwde,
 Wat nooit penseel aan 't doek vertrouwde,
 Staat hier, in verw, op 't elpenbeen! — (9)

Haal, CYTHERÉ! uw' luister onder,
 Hier prijkt het godlijkste ideaal;
 Praal, ZEUXIS! op 't paneel uw wonder,
 Hier blinkt het in een' zonnestraal!
 Een vonk aan 't leven zelf te ontfelen,
 Die aan zijn verwen meê te deelen,
 Daar 't oog het schoonst gestaâg bespiedt....
 Ja! voor 't bezield albast gezeten,
 Moog' zich PYGMALION vergeten,
 Maar meer gelukkig was hij niet! —

Waar-

(*) Zie het Voorberigt, bl. IX.

Waarheen voert mij uw alvermogen,
 O Schilderkunst! — Ik zie mijn' voet
 Met stof, met puinstof, overtogen,
 O grijze Tiber! aan uw' vloed.
 't Paleis der CEZARS ligt vertreden,
 En zij verschopt, die aangebeden,
 Gevierd zijn van een fiddrende aard';
 Hier, waar JUPYN moest hulde ontvangen,
 Volgt nu, in statige ommevangen,
 Een priesterfleep den kruisstandaard. (10)

Waan niet de lieve aanminnigheden
 Alleen te boeijen aan uw' boord;
 Ze ontgord'len ook haar blanke leden
 In Nederlands arkadisch oord.
 Ook 't Y verheugt zich in haar glansen;
 Daar heeft, in slingerende dansen,
 Haar 't oog van KRUSEMAN bespied; (11)
 Daar mogt hij stem en snaar beluisteren,
 Zoo liefelijk als Zefirs fluisteren
 Door 't malsch gebloemte aan Amstels vliet.

Wie schuldlooze eenvoud moog' misprijzen,

Mijn Vaderland! gij roemt er op.

Voorvaderlijke zeën en wijzen

Voert hier de schoone kunst in top.

Durve een verfranschte vrouw het wagen,

't Kind, cenmaal onder 't hart gedragen,

Te werpen in een' vreemden schoot;

(Geen tijgerin was ooit verwoeder!)

Schouw hier, ontaarde! (*) op deze Moeder (12)

En leer uw' pligt, van schaamte rood.

Ja! bij zoo onbedorven zeden,

Daar hemelt huisfelijk geluk: (13)

Hoe vaak door tegenspoed bestreden,

Het wiel — de spinrok bant den druk (14),

Daar voelt het hart geen nooden knagen,

Die nauwlijks twee paar schouders dragen,

Gedrukt door noodeloos beheer;

't Land boet met ieder' dag zijn zorgen, (15)

En de eerste lichtstraal van den morgen

Schiet, onschuld! op uw beeldtnis neêr. (16)

(*) Niet op die moeders, welke de natuur zelve belet hare pligten te vervullen, maar op dezulke, wie vreemde zeden en eene laakbare zinnelijkheid zulks verbieden, past deze uitdrukking.

O Herfstmaand! schud uw graauwe haren,
 En maal ons 't schaduwbeeld van 't graf;
 Beroof geboomte en bloem van blaâren,
 En ruk POMONA's ooftkrans af. —
 Wat nood? — de kunst zal wond'ren telen:
 Zij roept de lente en haar gespelen
 In feestgewaad terug op 't land. —
 Zie — riek die bloemen; smaak die vruchten,
 Die teelt van lente en zomerluchten,
 En dank ze aan EELKAMA en BRANDT. (17)

O zoet herdenken van 't genoeg,
 Dat eens een blijde jeugd mij bood,
 Toen 'k all', wat mijn begeerten vroegen,
 Natuur! in uw gebied genoot! —
 Ja, 't vol genot van al die weelde,
 Die me op uw' grond, o Veldzigt! streefde
 In 't zoo bekoorlijk 's Graveland;
 Roept uw penfeel mij in 't geheugen,
 Biedt nog, door kunst, met volle teugen,
 VAN OS! me uw meesterlijke hand. (18)

Nog smaakt de melk mij, daar gedronken,

In 't land, bij 't rijzend morgenrood,

Als mij, in 't klaver neêrgezonden,

De melkster, in een nap die bood. (19)

'k Zag menig koetje 'er van ontlasten;

'k Mogt menigmaal me 'er aan vergasten,

Zoo, zoo ter uring uitgedrukt.

En nu, in mannelijke jaren,

Op die tooneelen nog te flaren,

Zie daar, VAN OS! wat mij verrukt.

'k Heb daar de wentling der faizoenen

In kommerlooze rust beleefd;

'k Heb daar het hooggeboomt' zien groenen,

Wanneer de Lente 't veld doorzweefd';

'k Heb daar, met gouden korenaren

Gekroond, den Zomer om zien waren;

De Herfst schonk van zijn' schat me een deel;

De Winter zag me op de ijsbaan glijden,

En al de vreugd dier jaargetijden.

Vernieuwt me, O SCHELFHOUT! uw penseel. (20)

Verhef u, Oudheid! op de gunsten,
 Zoo ruim u van de Goôn bedeed:
 Ook Neêrland dient den God der kunsten,
 Wiens geest ook in zijn telgen speelt.
 Ga voor APELLES lauw'ren plukken!
 Moge u PARRHASIUS verrukken!

CORREGGIO EN RAFAËL: —

Hier zien we, in HOOFTS en HUGO's wezen
 Den geest van PHIDIAS herrezen,
 In 't kunstgewrocht van GABRIËL. (21)

Ja! Hollands kunstroem is volkomen;
 't Grijpt in den wedstrijd naar den krans;
 De Merwe, 't Spaarne, en 's Amstels zoomen
 Omschijnt des Tibers reine glans.
 Wie vreemden lof ten zang moog' kiezen,
 Ik zal me in Hollands lof verliezen;
 Wie is 't in roem en deugd gelijk? —
 Eer smoor' mij de adem in de longen,
 Eer worde 't leven mij ontwongen,
 Eer ik in Hollands lof bezwijk! —

Die lof klink' van uw' heldenzetel,

ORANJE! heel de wereld door! —

Verga, wie roekloos en vermetel,

Afgunstig dezen lofzang stoor'! —

Klein moogt gij zijn, o erf der Vaderen!

Wee, wie u ooit met schimp durft naderen,

Wee, wie niet om dien moedwil bloost! —

Ja! 't nakroost zal het eens doen blijken,

Dat Holland is, van al de rijken,

In Helden en in Kunstnaars 't grootst'.

Zie de LIJST DER KUNSTWERKEN.

-
- (1) N°. 181. Van W. MOL, te *Haarlem*.
 (2) — 133. — J. JELGERHUYS, RZ., te *Amsterdam*.
 (3) — 306. — J. W. PUNEMAN, in 's *Hage*.
 (4) — 258. — Mevr. DE LA TOUR, te *Brusfel*.
 (5) — { 237. — H. SCHOTEL, te *Dordrecht*.
           239. — M. SCHOUMAN, te —
           310. — J. H. KOEKOEK, te *Middelburg*.
 (6) — 26. — N. BAUR, te *Harlingen*.
 (7) — 259. — Mevr. DE LA TOUR, te *Brusfel*.
 (8) — 260. — Dezelfde, als ook N°. 263.
 (9) — 264. — ALEX. DE LA TOUR, te —
 (10) — 148. — J. A. KNIP, te *Amsterdam*.
 (11) — 157. — C. KRUSEMAN, te —
 (12) — 153. — W. B. VAN DER KOOY, te *Leeuwarden*.
 (13) — 168 en 171. Van A. en J. DE LELIE, te *Amsterdam*.
 (14) — 49. Van A. BRONDGEEST, aldaar.
 (15) — 125—127. Van J. HULSWIT, aldaar.
 (16) — 195. Van L. B. OMMEGANCK, te *Antwerpen*.
 (17) — { 48. — A. J. BRANDT, te *Amsterdam*.
           72. — E. J. EELKAMA, te *Parijs*.
 (18) — 200 en 201. Van P. G. VAN OS, te 's *Graveland*.
 (19) — 199. Van denzelfden.
 (20) — 229. — A. SCHELFHOUT, in 's *Hage*.
 (21) — 77. — P. J. GABRIËL, te *Amsterdam*.